

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๔๔

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคพัฒนาสังคม

นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคพัฒนาสังคมตาม มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑๗/๒๕๔๓ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ พรรคพัฒนาสังคม จึงเป็นพรรคการเมืองที่ จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมต้องจัดทำรายงานการดำเนิน กิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียน กำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เมื่อเลยกำหนดเวลาที่พรรคพัฒนาสังคมต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ปรากฏว่า พรรคพัฒนาสังคมไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ เมื่อพรรคพัฒนาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไป ตามมาตรา ๓๕ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ พรรคพัฒนาสังคมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง

นายชลัท ธนาสยามกรณ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พรรค พัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้ว เมื่อ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ จึงไม่มีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาสังคม

ทางพิจารณานายทะเบียนพรรคการเมืองนำสืบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบ คำขอจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมแล้ว เห็นว่าถูกต้องครบถ้วน จึงได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคม

ไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองเลขที่ ๑๗/๒๕๔๓ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พร้อมทั้งได้มีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมทราบ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ ต่อมาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๗ ตอนพิเศษ ๑๐๖ ง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓

ในทางปฏิบัติเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ใด ย่อมมีผลเป็นการก่อกำเนิดและหน้าที่ของพรรคการเมืองในฐานะนิติบุคคลในวันนั้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และทำให้พรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามนโยบายข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตาม มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในฐานะนิติบุคคลพรรคพัฒนาสังคมจึงมีสภาพเป็นนิติบุคคล ที่สามารถดำเนินกิจการต่างๆ ได้ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาดิษย์ได้บัญญัติสนับสนุนไว้ในมาตรา ๖๗ และ ๑๖ ซึ่งสรุปได้ว่า นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะในบุคคลธรรมดา เท่านั้น สิทธิและหน้าที่ย่อมกินความรวมถึงการเริ่มต้นนับอายุของบุคคลหรือเริ่มนับเวลาจัดตั้งนิติบุคคล ซึ่งการนับอายุของบุคคลให้เริ่มนับแต่วันเกิด การนับเวลาการจัดตั้งพรรคการเมืองจึงต้องเป็นไปตาม บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั่นเอง เพราะมิใช่เป็นการคำนวณระยะเวลาตามบทบัญญัติว่าด้วย ระยะเวลาในลักษณะ ๕ บรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาดิษย์ แต่เป็นกรณีที่กฎหมาย กำหนดเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อนับวันจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคมตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน การจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ จนถึงวันสิ้นปีปฏิทินรวมเป็นเวลา ๕๑ วัน พรรคพัฒนาสังคม ย่อมไม่ได้รับการยกเว้นตามความในตอนท้ายของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง

เมื่อสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ ประกอบมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียน พรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการยุบพรรคพัฒนาสังคม

ในกรณีที่มีการรับหนังสือจากบุคคลภายนอกหรือจากพรรคการเมืองที่มีถึงนายทะเบียน พรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการทางสารบัญญโดย มอบให้สำนักบริหารกลาง ฝ่ายกิจการทั่วไปรับผิดชอบดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อมีผู้นำส่งหนังสือ พนักงานจะประทับตราสำนักงานเพื่อลงลำดับที่รับหนังสือ วันที่ และเวลาไว้ในสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือพร้อมทั้งออกใบรับให้ผู้นำส่งเก็บไว้เป็นหลักฐาน หรือ กรณีที่ผู้นำส่งมีสำเนาฉบับพนักงานผู้รับอาจลงนามรับไว้เป็นหลักฐานในสำเนาฉบับ

๒. หากผู้ส่งหนังสือประสงค์จะขอรับหนังสือคืนเพื่อนำไปส่งให้กับผู้รับผิดชอบแต่ละเรื่อง โดยตรง ผู้นำส่งจะต้องลงชื่อรับหนังสือคืนในสมุดทะเบียนคุมการจ่ายหนังสือให้แก่ฝ่ายกิจการ ซึ่ง จัดทำไว้เป็นหลักฐานต่างหากจากสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือ

๓. พนักงานผู้รับผิดชอบจะนำเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นภายในกำหนดเวลา ตามกฎหมาย จากการตรวจสอบสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งพบว่า เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ มีรายการลงรับหนังสือของพรรคพัฒนาสังคม เลขรับที่ ๕๕๓๑ เรื่องส่งรายงานการจัดตั้งสาขา และเลขรับที่ ๕๕๓๒ เรื่องส่งทะเบียนสมาชิก และ ในสมุดทะเบียนคุมการจ่ายหนังสือพบว่าเรื่องดังกล่าวมีรายชื่อ “จันทร” ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ลายมือชื่อนางจันทร ม่วงมั่งมี เลขาธิการพรรคพัฒนาสังคมลงชื่อรับหนังสือคืนเพื่อไปมอบให้ผู้รับผิดชอบ โดยตรง

เมื่อประมาณต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๔ นายชลัท ธนาสยาภรณ์ ชื่อสกุลเดิม ม่วงมั่งมี หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม ได้ไปพบปะปรึกษานายกฤษ เอื้อวงศ์ ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาพรรคการเมือง และการออกเสียงประชามติ กรณีที่พรรคพัฒนาสังคมไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ และต่อมาหัวหน้าพรรคได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) ขอให้ทบทวน การพิจารณาคำสั่งโดยชี้แจงว่าพรรคไม่มีเจตนาที่จะละเว้นการปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แต่ตีความใน มาตรา ๔๒ ว่า ให้ถือเอาวันเดือนปีที่พรรคพัฒนาสังคมได้รับหนังสือเป็นวันเดือนปีที่ให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งทำให้นับวันคลาดเคลื่อนไป ประกอบกับพรรคจัดตั้งขึ้นใหม่ยังไม่สันทัดกฎระเบียบจึงอาจทำให้มีการ ผิดพลาดขึ้นโดยไม่เจตนาที่จะหลีกเลี่ยง ถ้าพรรคพัฒนาสังคมได้ทราบก็จะปฏิบัติให้ถูกต้องทันที ซึ่ง ข้ออ้างของหัวหน้าพรรคดังกล่าวไม่มีเหตุผลที่จะรับฟังได้

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ นายประพันธ์ ธนาสยาภรณ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น หัวหน้าพรรคสังคมพัฒนา ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองโดยแจ้งว่าที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ตั้ง สำนักงานใหญ่ของพรรคสังคมพัฒนา ณ บ้านเลขที่ ๒๘/๑๐๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลกุคุด อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ ๑๒๑๓๐ โทรศัพท์ ๕๓๑-๘๓๕๕ โทรสาร ๕๗๑-๘๓๕๕ ซึ่งเป็น

บ้านเลขที่เดียวกับสำนักงานใหญ่ของพรรคพัฒนาสังคม แต่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคพัฒนาสังคมเพราะได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคไม่ครบตามข้อบังคับพรรค

พรรคพัฒนาสังคมนำสืบว่า พรรคพัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจกรรมของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ ที่ผ่านมามีถูกต้องตามความเป็นจริงทุกประการตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแล้วในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ตามหนังสือที่ พนส ๐๐๒๐/๒๕๔๔ (แบบ ท.พ. ๘) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงเลขที่รับหนังสือดังกล่าว เลขที่ ๕๕๓๒ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ตามเอกสารหมายเลข ๒ จึงไม่มีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมเพราะพรรคพัฒนาสังคมได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว

พิเคราะห์แล้ว นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคม เนื่องจากพรรคพัฒนาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าพรรคจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบโดยพรรคพัฒนาสังคมมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ (๕)

พรรคพัฒนาสังคม โดย นายชลัท ธนาสยามกรณ์ หัวหน้าพรรค ชี้แจงข้อกล่าวหาและนำสืบว่า พรรคพัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ผ่านมามีถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้วในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) .....
- (๒) .....
- (๓) .....
- (๔) .....

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พรรคพัฒนาสังคมนำสืบว่าได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ (แบบ ท.พ. ๘) ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ตามหนังสือลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๓ ๒ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแล้วโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประทับตรารับเอกสารดังกล่าวและลงรับหนังสือเลขที่ ๕๕๓๒

นายทะเบียนพรรคการเมืองนำสืบว่า เมื่อมีผู้นำส่งหนังสือต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พนักงานจะประทับตราสำนักงานเพื่อลงลำดับที่รับหนังสือ วันที่ และเวลาไว้ในสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือ พร้อมทั้งออกใบรับและระบุเลขรับหนังสือให้ผู้นำส่งหนังสือเก็บไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งเลขรับหนังสือที่ ๕๕๓๒ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกให้แก่เอกสารของพรรคพัฒนาสังคมจริงแต่เป็นเรื่องส่งทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาสังคม

ให้แก่นายทะเบียนพรรคการเมือง และในวันดังกล่าวไม่ปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีการออกเลขรับหนังสือเรื่องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่อย่างไร ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่เคยได้รับเอกสารเรื่อง รายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามที่พรรคพัฒนาสังคม อ้าง และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกเลขรับหนังสือที่ ๕๕๓๒ ในการรับหนังสือ เป็นเรื่องพรรคพัฒนาสังคมส่งทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาสังคมแล้ว สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งจึงไม่สามารถออกเลขเดียวกันนี้แก่เรื่องอื่นได้อีก

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า เลขรับหนังสือตามสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือที่ ๕๕๓๒ ของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งออกให้กับพรรคพัฒนาสังคมนั้น ออกให้กับเรื่องอะไร ซึ่ง พรรคพัฒนาสังคมไม่ปฏิเสธว่าเลขรับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเลขที่ ๕๕๓๒ นี้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกให้ในกรณีรับหนังสือของพรรคพัฒนาสังคมเรื่อง ส่งทะเบียนสมาชิกพรรค แต่พรรคพัฒนาสังคมอ้างว่าเลขรับหนังสือเลขที่ ๕๕๓๒ นั้น สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกให้กับหนังสือเรื่องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคม ในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ด้วย ซึ่งหนังสือเรื่องส่งทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาสังคม ซึ่งทาง สำนักงานออกเลขรับหนังสือที่ ๕๕๓๒ นั้น ระบุสิ่งที่ส่งมาด้วยมีจำนวนเพียง ๓ รายการ คือ

๑. รายงานการประชุมกรรมการบริหารพรรคพัฒนาสังคม
๒. แผ่น Disket รายชื่อสมาชิกพรรคพัฒนาสังคมจำนวน ๖ แผ่น และ
๓. ทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาสังคม (ท.พ. ๔) แยกตามรายละเอียดดังนี้
  - ๓.๑ สมาชิกภาคเหนือ
  - ๓.๒ สมาชิกภาคกลาง
  - ๓.๓ สมาชิกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ๓.๔ สมาชิกภาคใต้

ซึ่งไม่มีรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่อย่างไร นอกจากนั้นเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พรรคพัฒนาสังคมมีหนังสือถึงนายทะเบียน พรรคการเมืองเพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ ยุบพรรคพัฒนาสังคม แสดงว่าวันที่พรรคพัฒนาสังคมยื่นหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองคือ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ นั้น พรรคพัฒนาสังคมรับว่ายังไม่ได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง โดยชี้แจงว่าเข้าใจผิด

ไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น ข้ออ้างของพรรคพัฒนาสังคมที่อ้างว่าเลขรับหนังสือ
เลขที่ ๕๕๓๒ ตามสมุดทะเบียนคุมการรับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกให้กับ
เรื่องรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ในวันที่ ๒๒
มีนาคม ๒๕๔๔ จึงรับฟังไม่ได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคพัฒนาสังคมไม่ได้ยื่นรายงานการดำเนิน
กิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จึงมีเหตุ
ให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ